

"Pema e Besimit"

Dr.Abdurrazak el-Bedr

"PEMA E BESIMIT"

Autor:

Shejh Dr.Abdurrazzak el-Bedr

Përktheu:

Kastriot Mazreku

-Lejohet shpërndarja e këtij materiali në çdo mënyrë përderisa nuk ndryshohet asgjë nga përmbajtja! Botimi i parë elektronik në facebook në faqet:

-Shejh Abdurrezak ibn Abdul-Muhsin el-Bedr

-Shejh Shenkiti

Dhjetor, 2014

Parathënia e botimit të dytë¹
Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit!

Falënderimi i takon Allahut, Zotit të botëve!

Përfundimi i lavdishëm është për të devotshmit.

Dëshmoj se s'ka të adhuruar me meritë përveç Allahut, të Vetmit i Cili s'ka shok,
të Adhuruarit meritor;

Si dhe dëshmoj se Muhamedi është robi dhe i Dërguari i Tij, mabjtësi i besës Besniku,
bekimi i Allahut dhe shpëtimi i Tij qoftë për të, për familjen e tij dhe për të gjithë shokët e tij,

Në vijim...

Sigurisht, pozita e lartë e Imanit e niveli i tij i ngritur nuk është i panjohur për muslimanët,
ai është synimi më i rëndësishëm dhe më fisnik, objektivi më sublim dhe më kulmor,
me të robi e arrinë lumturinë e dynjasë dhe të ahiretit,

dhe me të e fiton Xhenetin dhe kënaqësinë e Allahut të madhërishëm

dhe i shpëton zjarrit dhe zemërimit të të Papërballueshmit, të Lartësuarit.

Frytet e Imanit dhe mirësit e tij nuk mund të përmbliidhen dhe as nuk mund të kufizohen,
nuk përfundojnë dhe as nuk mund të numrohen!

Nga Imani ka fryte të freskëta, vjelje të pandërprerë dhe ushqim me bollëkë,
mirësi të vazhdueshme në këtë botë dhe në botën tjetër, për këtë begatia më e mëdha e Allahut
dhe më e vlefshme për robin është udhëzimi i Tij për zgjedhjen e rrugës së Imanit
dhe përqëndrimi në të derisa ta takoj Allahun e madhëruar dhe Ai të jetë i kënaqur me të,
jo i zemëruar, e në këtë mënyrë ta fitoj lumturinë e pashkputshme dhe shpëtimin e përjetshëm.

Dhe nuk është imani me të cilin realizohet kjo fitore dhe me të cilin arrihet kjo lumturi,
dëshira që pasohen, apo mendime që trillohen, apo pretendime që shpresohen,
apo emërtime që atribohen, mirëpo ai është përkushtimi i fesë së Allahut të cilën e përzgjedhi
për robërit e Tij dhe ishte i kënaqur që ajo të jetë feja e tyre, dhe zbriti për ta shpallje të qartë,
udhëzim të vërtetë dhe rrugë të drejtë, të dukshme janë shenjat e tij, të përcaktuara janë ritet
dhe simbolet e tij, të qarta janë dëshmitë dhe argumentet e tij në Librin e Allahut
dhe në Sunetin e të Dërguarit të Tij, sal-Allahu alejhi ve sel-lem.

E kush nuk i përmbahet Librit dhe Sunetit devijon nga rruga e drejtë, dhe kush orvatet
t'ia qëllon të vërtetës dhe udhëzimit, jo nga rrugët e tyre do të lajthitë prej udhëzimit të saktë.

¹ Këto dy parathënie janë marrë nga dezertacioni i doktoraturës së Shejh Abdurrazak-ut të titulluar "Shtimi i Imanit dhe pakësimi i tij, dhe gjykimi i përjashtimit në të".

Ka thënë Allahu i lartësuar:

**"E kështu, Ne të shpallëm ty shpirtë prej anës Tonë,
ti nuk dije ç'është Libri apo Besimi, mirëpo Ne e bëmë atë dritë,
udhëzojmë me të kë të duam nga robërit Tanë,
e sigurisht edhe ti udhëzon në rrugën e drejtë, në rrugën e Allahut."
(Shura, 52-53)**

Nuk pranon i Lartësuari nga të parët e të mbramët fe me të cilën afërohen me të, përveç nëse është në përputhje me fenë e Tij të cilën e ligjësoi nëpërmjet gjuhëve të të dërguarve, paqja dhe bekimi i Allahut qoftë për të gjithë ata.

Dhe nëpër këtë fe kanë kaluar gjeneratat më të mira, e ata janë shokët e Profetit dhe pasuesit e tyre me përpikëmeri, duke porositur për të, i pari të mbramin, dhe duke u shëmbëllyer në të pasardhësi me para-ardhësin, dhe ata në gjithë këtë profetin e tyre Muhamedin, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, e kishin për shëmbëlltyrë, dhe ishin udhëtar në rrugën e tij, të përudhur me gjurmët e tij, e sa i lavdishëm ishte përfundimi i tyre dhe përfundimi i atyre që ndoqën rrugën e tyre dhe hapëruan në tragun e tyre.

Dhe janë unifikuar njerëzit e dijës dhe të syçelësisë në fenë e Allahut, nga të parët e të mbramët, se Imani të cilin e urdhëroi Allahu në Librin e Tij dhe ftoi drejt tij i Dërguari i Tij, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, dhe në të cilin ishin sahabët dhe pasuesit e tyre me mirësi, është:
«Fjalë, vepër dhe bindje; Shtohet me adhurime dhe pakësohet me mëkate»
Ai i përbledh bindjet e Imanit, veprat e tij dhe moralet e tij, duke përfshirë nga pranimi i emrave të bukur të Allahut dhe i cilësive të Tij të përkryera dhe veprave të cilat rrjedhin prej emrave dhe cilësive të Tij, dhe njohjen e veçimit të Tij me njëshmëri dhe hyjnizim, dhe adhurimin e vetëm të Tij, pa shoqëruar në të, përveçimin e fesë vetëm ndaj Tij, ngritjen e simboleve të dukshme të Islamit dhe të vërtetave të tij të brendshme, gjithashtu përfshinë pranimin e asaj me të cilën ka njoftuar i Lartësuari për engjëjt e Tij e ushtrinë e Tij, njoftimin për Ditën e Fundit, dhe besimin në të gjithë të dërguarit, paqja dhe bekimi i Allahut qoftë për të gjithë, dhe me çka janë përshkruar prej cilësive të lavdëruara, dhe përfshinë besimin e të gjitha librave dhe çfarë përmbajnë nga e vërteta dhe udhëzimi, dhe pranimin se të gjitha çështjet janë me vullnetin e Allahut dhe fuqinë e Tij; Çka dëshiron Allahu bëhet, ndërsa çka nuk dëshiron, nuk bëhet. Dhe përfshinë çdo gjë me të cilën bëhet nënshtrimi ndaj Allahut të madhëruar, prej veprave të dukshme apo të fshehta, obligim apo vullnetar, të gjitha janë prej Imanit.

Bindja është baza e Imanit dhe themeli i tij, veprat janë degë të Imanit dhe me ato realizohet ai. Pozita e bindjes në raport me veprat është sikurse pozita e zemrës në raport me trupin, s'ka trup të gjallë në të cilin nuk ka zemër, kurse pozita e veprave në raport me Imanin është sikurse pozita e buzëve për gjuhën, nuk formulohen fjalët përveçse më ato, sepse buzët i grumbullojnë shkronjat, ndërsa gjuha i shfaqë fjalët, dhe në rënien e ndonjërit nga këto dyja bëhen të pavlefshme fjalët. Po kështu në rënien e veprës zhduket Imani, nuk mund të përfytyrohet ekzistenca e besimit të obligueshëm të zemrës me zhdukjen e të gjitha veprave, përkundrazi kur të jenë pakësuar veprat, kjo do të jetë pakësim i Imanit, dhe kur kjo zhdukje të jetë e plotë, kjo tregon për zhdukjen e Imanit. Kur (dihet se) çfarë ndodhet në zemër detyrimisht do t'i shfaqë rrjedhimet e tij dhe rezultuesit e tij në gjymtyrë, rrjedhimisht nëse nuk i vepron rrjedhimet e tij e rezultuesit e tij, apo pakëson kjo tregon për zhdukjen, apo dobësimin e tij. Dhe ai (Imani) është një përbërje prej një rrënje, pa të cilën s'ka Iman, dhe prej një detyrimi, që pakësohet me humbjen e tij, pakësim kryerësi i të cilit meriton ndëshkim, dhe prej një vepre të preferuar me humbjen e së cilës humbën shkallët e larta.

Dhe në vijim do t'i citojmë fjalët përmbledhëse të sakta në sqarimin e përkufizimit të Imanit dhe shpjegimit të tij nga formulimi i Imamit dijetarit Abdurr-rahman ibn Sa'adi, Allahu e mëshiroftë, i cili bashkoi ndërmjet qartësisë së argumentimit dhe fuqisë së tij me bukurinë e shpjegimit dhe përsosmërinë e tij, thënia e tij përgjatë konfirmimit të përfshirjes së bindjeve të fesë, veprave të saj dhe moraleve të saj në Iman, shkoqitja megjithë gjatësinë e tij do të bëhet duke shpresuar prej Allahut që t'ia kompenzoj formulesit të tij me kompenzimin më të mirë dhe shpërblimin më të madh.

Thotë, Allahu e mëshiroftë:

"Ka urdhëruar Allahu në Librin e Tij me këtë Iman gjithëpërfshirës dhe çfarë e ndjek atë: Prej nënshtrimit dhe dorëzimit, si dhe e lavdëroi atë që e realizoi, tha në ajetin më të madh të Imanit:

"Thoni: "Kemi besuar në Allahun dhe në atë që na është zbritur, si dhe në atë që i është zbritur Ibrahimit, Ismailit, Is'hakut, Jakubit, Esbatëve(12 bijëve të Jakubit), në atë që i është dhënë Musait e Isait dhe në atë që u është dhënë profetëve nga Zoti i tyre. Ne nuk bëjmë dallim ndërmjet tyre dhe ne vetëm Atij i jemi dorëzuar."
(Bekare, 136)

Në këtë mënyrë Allahu i urdhëroi robërit e Tij me besim në të gjitha këto themele madhështore, me besim gjithëpërfshirës në çdo libër të cilin e zbriti Allahu dhe në çdo të dërguar të cilin e dërgoi Allahu, dhe me sinqeritet, dorëzim dhe nënshtrim vetëm ndaj Tij me fjalën e Tij: **"Ne vetëm Atij i jemi dorëzuar"**.

Siç i lavdëroi besimtarët-në fund të kaptinës Bekare- për realizimin e këtij, tha:

"I Dërguari besoi në atë që i zbriti prej Zotit të Tij e po ashtu edhe besimtarët: të gjithë besuan Allahun, engjëjt e Tij, librat e Tij dhe të dërguarit e Tij (duke thënë):

"Ne nuk bëjmë dallim ndërmjet asnjërit prej të dërguarve të Tij".

Dhe thanë:"Dëgjuam dhe u nënshtruam.

Kërkojmë faljen Tënde, o Zoti ynë dhe tek Ti është kthimi".

(Bekare, 285)

Kështu njoftoi se i Dërguari dhe ata që ishin me të nga besimtarët besuan në këto themele dhe nuk bënë dallim ndërmjet asnjërit prej të dërguarve, përkundrazi i besuan që të gjithë dhe në atë çka u është dhuruar atyre nga ana e Allahut dhe se ata i'u përkushtuan nënshtrimit ndaj Allahut, thanë: **"Dëgjuam dhe u nënshtruam"** dhe i kërkuan Zotit të tyre që t'ua mundësoj realizimin e këtij dhe që t'ua falë mangësitë e tyre në diçka nga detyrimet e Imanit, dhe se kthimi i të gjithë krijesave dhe fundi i tyre është tek Allahu, që t'i shpërblej apo ndëshkoj, përkitazi për atë çfarë kanë kryer apo kanë lënë nga obligimet e Imanit, siç ka thënë i Lartësuar për pasuesit e profetëve -Isait dhe të tjerëve- se ata kanë thënë:

"Zoti ynë! Ne besuam në atë që ke shpallur dhe e pasuam të dërguarin(Isain)! Na shëno pra, bashkë me dëshmitarët."

(Ali Imran, 53)

Në këtë mënyrë besuan e u përkushtuan me zemrat e tyre, u nënshtruan me gjymtyrët e tyre dhe i kërkuan Allahut që t'i shënoj prej dëshmitarëve të njëshmërisë së Tij, dhe që t'ua mundësoj realizimin e këtij(besimi):
deklarativisht(me fjalë),
praktikisht (me vepër) dhe
teorikisht (me bindje).

Dhe ka thënë i Lartësuari:

"Besimtarë të vërtetë janë ata të cilët kur u përmendet Allahu zemrat e tyre lëkunden dhe kur u lexohen atyre ajetet e Tij u shtohet besimi dhe vetëm te Zoti i tyre mbështeten. Të cilët e falin namazin dhe nga çfarë i kemi furnizuar ata japin. E, këta janë besimtarë të vërtetë! Për këta do të ketë pozita të larta pranë Zotit të tyre dhe furnizim bujar." (Enfal, 2-4)

I përshkroi Allahu besimtarët me këto cilësi që përfshijnë realizimin e themeleve të fesë dhe degëve të saj, esencën dhe formën e saj, kështu që i përshkroi me besim në Të, besim që i shfaqë gjurmët e tij në bindjet e tyre, në fjalët e tyre dhe në veprat e tyre, të dukshme dhe të fshehta, dhe se Ai- megjithë besimin e rrënjësor në zemrat e tyre-ua shton besimin atyre sa herë që u lexohet prej ajeteve të Allahut, dhe u shtohet druajtja dhe rrënqethja e tyre sa herë që e përmendin Allahun, dhe ata me zemrat dhe brendin e tyre i mështeten Allahut, dhe të gjitha çështjet e tyre ia delegojnë Atij, e megjithëkëtë ata e kryejnë namazin, të obliguar dhe vullnetar, dhe atë e kryejnë në mënyrë formale dhe përmbajtsore, dhe e japin zekatin, shpenzojnë lëmshë, obligative dhe vullnetare, e kush është sipas këtij përshkrimi, nuk ka lënë dobi të dëshiruar pa e arritur dhe as dëm të urrejtur pa i'u shmangur, prandaj ka thënë: **"këta janë besimtarë të vërtetë"** të cilët e merituan këtë përshkrim të vërtetë, dhe e realizuanë atë formalishtë dhe esencialishtë, pastaj e përmendi shpërblimin e tyre të madh: Faljen që përfshinë largimin nga çdo dëm i padëshiruar dhe ngritjen e shkallëve tek Zoti i tyre, dhe furnizim bujar, që përfshinë nga mirësitë çka syri i nuk ka parë, e as veshi i nuk ka dëgjuar dhe as mendja njerëzore nuk i ka imagjinuar.

Thotë i Lartësuari:

"Me të vërtetë, janë të shpëtuar besimtarët; të cilët në namazin e tyre janë të druajtur; dhe të cilët të kotës u shmangën; dhe të cilët e japin zekatin; dhe të cilët e ruajnë nderin; përveçse ndaj grave dhe ndaj robërëshave të veta, për këtë, nuk fajësohen; ndërsa ata që kërkojnë përtej kësaj, pikërishtë ata janë shkelësit; dhe ata të cilët u përmbahen amaneteve dhe detyrimeve të marra; dhe ata të cilët namzet e tyre i ruajnë; Pikërishtë, ata do të jenë trashigimtarët; të cilët do të trashigojnë Firdeusin ku do të banojnë përgjithmon." (Mu'minun, 1-11)

Në këtë mënyrë Allahu e shpjegoi Imanin në këto ajete me të gjitha këto veçori, duke njoftuar Ai për shpëtimin e besimtarëve, pastaj i cilësoi me fjalën e Tij: **"të cilët në namazin e tyre, janë të druajtur"** deri në fund të ajeteve të përmendura, kështu ai që i plotëson këto cilësi ai është besimtar i vërtetë, dhe pjesë e atyre cilësive është kryerja e detyrimeve, të dukshme e të fshehta, dhe shmangëja nga gjërat e ndaluara dhe të urrejtura, dhe kështu me plotësimin e Imanit të tyre merituan trashëgimin e xhenetit Firdeus i cili është xheneti më i lartë, ashtu siç ata e arritën përsosmërinë më të lartë. Dhe nga kjo bëhet e qartë se Imani i përmbledh bindjet e fesë dhe veprat e saj, të dukshme e të fshehta, dhe mbi këtë bazohet se ai shtohet me shtimin e këtyre cilësive dhe me këto cilësi ai realizohet, si dhe pakësohet me pakësimin e tyre, dhe se njerëzit në Iman janë në nivele të ndryshme varësisht nga ndryshimi në këto cilësi.

Prandaj ata ishin në tri nivele:

Paraprirësitë të afëruarit(es-sebikun el-mukarrabun):

këtë janë ata të cilët i kryen veprat e obliguara dhe të preferuara dhe i braktisën veprat e ndaluara dhe të urrejtura, dhe kureshtjen për gjërat e lejuara.(të padobishme sh.p.)

Mesatarët(el-muktesidunët): janë ata që i kryen detyrimet dhe u shmangën ndalesave dhe të padrejtimit ndaj vetës së tyre(dhalimu li nefsih):

janë ata të cilët braktisën diçka prej detyrimeve të Imanit dhe i kanë kryer disa nga ndalesat, siç i ka përmendur Allahu me fjalën e Tij:

**"Patsaj, Ne ua trashëguam Librin robërve Tanë të zgjedhur.
Prej tyre ka që i bëjnë padrejtësi vetës, prej tyre ka mesatar
dhe prej tyre ka që paraprijnë në vepra të mira, me lejen e Allahut"**
(Fatir, 32)

Ndodhë që Allahu ua shoqëron Imanit veprat e mira, apo devotshmërinë, apo durimin, për shkak të nevojës për t'u përmendur e shoqëruara, ashtu që të mos hamendësoj ndonjëri se Imani është i kufizuar vetëm me çfarë gjendet në zemër, sa shumë është përsëritur në Kur'an fjala e Tij:

"Vërtet, ata që besuan dhe vepruan vepra të mira" e pastaj përmend ndonjë njoftim për ta.

Dhe veprat e mira janë prej Imanit dhe prej rrjedhimeve të Imanit, dhe ato janë me të cilat realizohet Imani.

Kush pretendon se ai është besimtar, ndërsa ai nuk vepron me çfarë e ka urdhëruar Allahu dhe i Dërguari i Tij, prej obligimeve dhe prej lënies së ndalesave, nuk është i vërtetë në besimin e tij.

Po ashtu e ka shoqëruar Imanin me devotshmërinë, siç është në fjalën e Tij të lartësuar:

**"Pa dyshim, për miqtë e Allahut nuk ka frikë dhe as që do të pikëllohen.
Ata ishin që besuan dhe ishin të devotshëm."**

(Junus, 62-63)

Kësisoj e përmendi Imanin gjithëpërfshirës të asaj që ndodhet në zemra prej bindjeve, dëshirave të mira dhe veprave të dobishme,

dhe nuk e arrinë besimtari këtë derisa të ruhet nga çka e zemëron Allahun nga

mosbesimi(kufr-i), **mosnënshtrimi**(fisk-u) dhe **kundërshtimi**(isjan-i),

prandaj e vërtetoi me fjalën e Tij: **"Dhe ishin të devotshëm"**

pikërisht siç edhe i përshkroi Allahu ajkën e krijesave të Tij me fjalën e Tij:

**"Allahu ua bëri të dashur besimin dhe ua zbukuroi atë zemrave tuaja
si dhe ua bëri të urrejtur mobesimin, mosnënshtrimin dhe kundërshtimin.**

Pikërisht, ata janë të udhëzuarit. Mirësi prej Allahut dhe begati.

Allahu është i Gjithëdijëshëm dhe i Urtë."

(Huxhurat, 7-8)

Kjo është mirësia më madhështore, që Allahu t'ia bëj të dashur besimin robit të Tij,

e t'ia zbukuroj atë zemrës së tij, dhe t'ia mundësoj ta shijoj ëmbëlsinë e tij,

dhe t'ia drejtoj gjymtyrët e tij për t'i praktikuar ritet e Islamit,

si dhe Allahu t'ia bëj të urrejtur atij llojshmërit e ndalesave,

e Allahu është më i dituri për atë që e meriton të dallohet me këtë mirësi

dhe është i urtë në vendimin e Tij për ta vendosur këtë mirësi në vendin që përshtatet për të.

Siç qëndron në hadithin e vërtetë të Enesit, Allahu qoftë i kënaqur me të,

se ai, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, ka thënë:

**"Tek ai i cili gjenden tri gjëra do ta gjejë në to ëmbëlsinë e besimit:
Që Allahu dhe i Dërguari i Tij të jenë më të dashur tek ai se sa të gjithë të tjerët,
që ta dojë njeriun dhe të mos e do atë, përveçse për hirë të Allahut,
dhe që të urrej të kthehet nga feja e tij, sikurse e urren hedhjen në zjarrë".**

Kështu përmendi themelin e Imanit, që është dashuria ndaj Allahut dhe ndaj të Dërguarit të Tij,

dhe nuk mjafton vetëm dashuria e përgjithshme, por patjetër duhet që dashuria ndaj Allahut

të jetë mbi të gjitha dashuritë, dhe e përmendi dallimin e saj(nga dashuritë tjera sh.p.):

"Që të do për hirë të Allahut dhe të urrej për hirë të Allahut,"

kësisoj i do profetët, vërtetëdashësitë, dëshmorët dhe të devotshmit,

sepse ata e arritën dashurinë e Allahut dhe u dalluan në mesin krijesave të Tij,
dhe e përmendi refuzimin e asaj që e zhvlerëson dhe e anulon atë,
dhe se ai urren të del prej fesë së tij me urrejtjen me të madhe,
e vlerësuar si më e madhe se sa urrejtja e hedhjes së tij në zjarr.

Dhe informoi në këtë hadith se Imani ka ëmbëlsi në zemër,
kur ta shijoj atë robi do ta bëj të pavarur nga kënaqësitë jetësore dhe nga pasionet epsharake
dhe do t'ia bëj atij jetën e lumtur, sigurisht, ai që e do Allahun dhe të Dërguarin e Tij
përmendja e Allahut do t'i bëhet natyrshmëri- ngase ai që e do dikë e shton përmendjen e tij-
dhe përpiqet në ndjekjen e të Dërguarit, sal-Allahun alejhi ve sel-lem,
duke i dhënë përparësi ndjekjes së tij para çdo fjale, para dëshirave të unit dhe ëndjeve të tij.
Ai që është sipas këtij përshkrimi, shpirti i tij do të jetë në prehje, i zellshëm për adhurime,
e gjokësi i pronarit të asaj (dashurie) do të jetë i zgjëruar për Islam
dhe ai do të jetë në dritë prej Zotit të tij,
ndërsa shumica prej besimtarëve nuk e arrijnë këtë gradë të lartë:

"Secili do të ketë pozitën e tij, sipas veprave që ka bërë."

(Enam, 132)

Gjithashtu, në të dy sahihët nga hadithi i Ebu Hurejrës, Allahu qoftë kënaqur, se ai ka thënë:

**"Imani është shtatëdhjetë e disa degë, dega më e larta e tij
është fjala 's'ka të adhuruar me meritë pos Allahut',
ndërsa më e ulëta e tij është largimi i pengesës nga rruga,
edhe turpi është degë prej besimit."**

Dhe ky(hadith) është i qartë se Imani i përfshinë fjalët e gjuhës, veprat e gjymtyrëve, bindjet,
virtytet, realizimin e të drejtës së Allahut, bamirësinë ndaj krijesave të Tij,
në këtë mënyrë ky hadith ka bashkuar ndërmjet degës më të lartë të tij,
rrënjës dhe themelit të tij, dhe kjo është fjala 's'ka të adhuruar me meritë pos Allahut' si bindje,
hyjnizim dhe veçim i Allahut- dhe ndërmjet degës më të ultë dhe kjo është largimi i pengesës
së kockës dhe therrës e çdo gjë që pengon në rrugë,
e si është atëherë me diçka që është më me vlerë se kjo prej bamirësisë?!

Dhe e ka përmendur turpin- e Allahu e di më së miri- sepse me turp jetësohet Imani,
dhe me të robi i largohet çdo veprë të nënçmuar, sikurse me të edhe e arrinë
çdo virtyt të lavdëruar, dhe këto degë të përmendura në hadith i kanë përmbledhur të gjitha ritet e
fesë, të dukshme e të fshehta.

Dhe nga ky (hadith) gjithashtu bëhet e qartë se Imani shtohet dhe pakësohet në varësi të shtimit të këtyre riteve dhe të këtyre degëve, dhe (në varësi) të cilësimit të robit me këto, apo zhveshjes prej tyre, dhe është e ditur se njerëzit dallojnë në këto dallim të jashtëzakonshëm, e pas gjithë kësaj, ai që pretendon se besimi as nuk shtohet dhe as nuk pakësohet, ai veçse e ka kundërshtuar arsyen bashkë me kundërshimin që ua ka bërë teksteve të sheriatit, siç po e vëren.

Profeti, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, e ka përmendur Islamin dhe Imanin në hadithin e njohur të Xhibrilit, kur e pyeti Xhibrili për Imanin në prezencë të sahabëve, atëherë tha:

"Të besosh në Allahun dhe në engjëjtë e Tij, në librat e Tij, në të dërguarit e Tij, në ditën e Fundit dhe në përcaktim, i dobishëm qoftë apo i dëmshëm."

Kështu e shpjegoi Islamin me pesë rritualet e dukshme, ngase ai- siç parapriu- kur të shoqërohet me Imanin dhe me të tjerë pos tij- shpjegohet Imani me çfarë gjendet në zemër prej bindjeve fetare, ndërsa Islami, apo veprat e mira (shpjegohen) me rritualet e dukshme, ndërsa kur të veçohet Imani, siç parapriu, se ai i përfshinë të gjitha këto.

Transmetohet në të dy sahihët prej hadithit të Enesit se Profeti, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, ka thënë:

"Nuk ka besuar asnjëri nga ju (me besim të plotë sh.p.) derisa unë të jem për të më i dashur se sa prindi i tij, fëmija i tij dhe të gjithë njerëzit."

Tregoi, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, se kur të ndeshen dy gjëra të dashura, nëse i jepet përparësi asaj që e do i Dërguari, kjo do të jetë dëshmi për Imanin e vërtetë, përndryshe ai do të jetë me besim të mangët, siç ka thënë i Lartësuar:

"Jo, për Zotin tënd, ata nuk kanë besuar derisa të gjykojnë tek ti për atë që ka ndodhur mes tyre, e pastaj të mos gjejnë në vetën e tyre ngushtim nga ajo që ti ke vendosur dhe të dorëzohen plotësisht."

(Nisa, 65)

U betua i Lartësuar se ata nuk kanë besuar derisa të gjykojnë për ta i Dërguari i Tij dhe të mos mbetet në zemrat e tyre ndonjë siklet dhe ngushtim prej gjykimit të tij, dhe t'i nënshtrohen atij (gjykimi) plotësisht, dhe të ndjehen mirë me gjykimin e tij, e kjo është e përgjithshme në gjykimin e tij në bazat e fesë dhe në degët e saj, në dispozitat e përgjithëshme dhe të veçanta.

Në të dy sahihët gjithashtu nga Enesi, merfuan:

"Asnjëri nga ju nuk ka besuar derisa të do për vëllanë e tij atë që do për vete"

Dhe kjo patjetëron që t'i kryej detyrimet karshi vëllezërve të tij musliman, përgjithësisht dhe veçanarisht, ngase kjo është prej besimit dhe kush nuk e realizon këtë: Që të do për ta atë që e do për vetën e tij, sigurisht ai nuk ka besuar me besim të obliguar, përkundrazi është mangësuar besimi i tij në masë të mangësimit të detyrimeve me te cilat është obliguar.

Dhe në sahihun e Muslimit prej hadithit të Abas ibn Abdul-Mutalib, Allahu qoftë i kënaqur me të, se ka thënë:

“Ka thënë i Dërguari i Allahut, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem:

"E ka shijuar ëmbëlsinë e besimit, ai që është i kënaqur me Allahun për zot, me Islamin për fe dhe me Muhamedin për profet"

[Muslimi, 34]

Të kënaqurit me këtë rezulton të jetë i gëzuar me këtë e të jetë i lumtur me zotërimin që Allahu ia bënë atij, me përsosmërinë e sundimit të Tij dhe e vendimeve të Tij për të, si dhe të jetë i kënaqur me Islamin për fe dhe të gëzohet me të dhe ta falënderoj Allahun për këtë mirësi e cila është mirësia më madhështore, me qenëse Allahu ishte i kënaqur që Islami të jetë feja e tij dhe e përkrahi e përzgjedhi për të, dhe të jetë i lumtur me Muhamedin, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, për profet, meqenëse ai është krijesa më e përkryer dhe më i ngrituri prej tyre në çdo virtyt të përsosur, dhe umeti dhe ithtarët e tij janë umeti më i përkryer dhe më i larti në mesin e gjithë popujve, dhe me gradën më të lartë në këtë jetë dhe në jetën tjetër. Në këtë mënyrë, të kënaqurit me profetësinë e të Dërguarit, me shpalljen e tij dhe ithtarët e tij është nga gjërat më të mëdha që jep si fryt Imani dhe me të cilin robi e shijon ëmbëlsinë e tij, thotë i Lartësuar:

"Allahu u ka dhënë besimtarëve dhuratë të madhe, kur u solli një të dërguar nga mesi i tyre, i cili ua lexon shpalljen e Tij, i pastron ata nga ligësitë dhe u mëson atyre Librin dhe urtësinë, ndonëse ata më parë ishin në humbje të sigurtë."

(Ali Imran, 164)

"Tashmë u ka ardhur një i dërguar nga gjiri i juaj. Ai i përjeton rënd gjynahet që bëni, është i kujdesshëm për ju dhe është i ndjeshëm e i mëshirshëm me besimtarët."

(Tevbe, 128)

E si të mos jetë i kënaqur besimtari me këtë të Dërguar fisnik, të ndjeshëm e mëshirues, për të cilin është betuar Allahu se ai është ngritur në virtyte madhështore, dhe pozita më fisnike për robin është që t'i atribuohet robërimit të Allahut dhe shëmbëllimit me të Dërguarin e Tij, dashurisë për të dhe për pasuesit e tij, e kjo është shenjë e dashurisë së Allahut dhe me ndjekjën e tij arrihet dashuria (e Allahut) dhe Imani. Thotë i Lartësuar:

**"Thuaju:Nëse ju e doni Allahun, atëherë me ndiqni mua,
që Allahu t'ju dojë dhe t'jua falë mëkatet!
Allahu është Falës i madh dhe Mëshirues."**

(Ali Imran, 31)

Dhe në sahihun e Muslimit prej hadithit të Sufjan ibn Abdil-lah eth-Thekafij-ut, transmetohet të këtë thënë:

"Thash:O i Dërguari i Allahut, më thuaj për Islamin një fjalë për të cilën nuk do e pyes askënd pas teje, tha:

"Thuaj:"Kam besuar në Allahun", pastaj përmbaju."

Në këtë mënyrë Profeti, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, e sqaroi në këtë porosi gjithëpërfshirëse se robi kur të njihet me besimin në mënyrë përmbajtsore dhe formale, pastaj e realizon atë në mënyrë deklarative e praktike, veprim e lënie, me këtë e ka plotësuar urdhërin e tij (në hadith), dhe i është përmbajtur rrugës së drejtë, dhe për të shpresohet që të futet në mesin atyre për të cilët ka thënë Allahu i madhërishtëm:

**"Me të vërtetë, ata që thanë:"Allahu është Zoti ynë", e pastaj iu përmbajtën,
atyre do t'u zbresin engjëjt e do t'u thonë:"Mos u frikësoni dhe mos u pikëlloni!**

Dhe gëzojuni Xhenetit që ju është premtuar.

Në jemi mbrojtësit tuaj në jetën e kësaj bote dhe në botën tjetër.

Atje do të keni çfarë t'ju dëshirojë zemra dhe çfarë t'ua ka ëndja.

dhuratë prej Falësit Mëshiruesit".

(Fusilet, 30-32)

Dhe në hadithin e Ibn Abasit, mutefeukn alejhi, për delegacioni i fisit Abdul-Kajs të cilët kur u deloguan tek Profeti, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, kur i thanë:

"Na urdhëro me një urdhër vendimtar për të cilin do t'i njoftojmë ata që kemi lënë pas nesh dhe të futemi në Xhenet me të."

Dhe e pyetën atë për pijet, atëherë i urdhëroi me katëra dhe i ndaloi nga katëra, i urdhëro me besim vetëm në Allahun, dhe u tha:

"A e dini ju çfarë është besimi vetëm në Allahun?!"

U përgjigjën:"Allahu dhe i Dërguari i Tij e dinë më së miri", tha:

**"Dëshmia se nuk ka të adhuruar me meritë pos Allahut
dhe se Muhamedi është rob dhe i dërguar i Tij,
falja e namazit, dhënia e zekatit, agjërimi i Ramazanit,
dhe ta jepni një të pestën e plaçkës së luftës",**

dhe i ndaloi nga katër(pije):el-hantem, ed-dubbe, en-nakir, el-muzeffet, dhe u tha:

"Mbani mend këto dhe tregojuni për to ata që keni lënë pas jush."

Dhe ky(hadith) gjithashtu qartëson se ritualet e dukshme hyjnë në Iman, siç janë namazi, zekati, agjërimi, dhënia e një të pestës nga preja e luftës, dhe të gjitha këto(hadithe) na shpjegojnë neve Imanin, shpjegim që i largon paqartësitë, dhe se siç hyjnë në të bindjet e zemrës, gjithashtu hyjnë në të veprat trupore. Kësisoj çdo gjë me të cilën afërohet robi tek Allahu nga fjalët, veprat dhe bindjet, ajo është prej Imanit.

Dhe në Sunenin e Ebu Davudit, nga Ebi Umameh transmetohet se ka thënë:

"Ka thënë i Dërguari i Allahut, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem:

**"Kush do për hirë të Allahut dhe urren për hirë të Allahut,
dhe dhuron për hirë të Allahut dhe privon për hirë të Allahut,
më këtë veçse e ka plotësuar besimin."**

Dashuria dhe urrejtja gjenden në zemër e në brendi, kurse dhënia dhe privimi janë të dukshme, e të gjitha këto i kushtëzoi me sinqeritet i cili është shpirti i besimit, thelbi dhe esenca e tij.

Dashuria për hirë të Allahut do të thotë të duhet Allahu dhe të duhet çdo gjë që e do Allahu nga veprat, kohët, gjendjet, periudhat dhe të duhet ai të cilin e do Allahu:

prej profetëve të Tij dhe ithtarëve të tyre.

Kurse urrejtja për hirë të Allahut do të thotë të urrehet çdo gjë të cilën e urren Allahu nga mosbesimi, mosnënshtrimi dhe këndërshtimi,

dhe urrejtja e atij që përshkruhet me këto apo fton drejt tyre.

Dhënia përfshinë dhënien e robit nga vetja e tij çdo gjë për çka është urdhëruar, siç është fjala e Tij e lartësuar:

**"Sa për atë që jep dhe ka frikë, e dëshmon për vërtetësinë e të bukurës(besimit).
Kësisoj Ne atij do t'ia lehtësojmë rrugën e shpëtimit"
(Lejl, 5-7)**

Kjo dhënie përfshinë të gjitha me çfarë është urdhëruar robi me to, nuk kufizohet vetëm me dhënie të pasurisë, ajo përfshinë vetëm një pjesë të dhënies, njëjtë është edhe me antonimin e saj, privimin. Dhe me këto katër gjëra plotësohet besimi i robit e feja e tij. Po kështu atë çfarë transmeton Tirmidhiu dhe Nesaiu nga hadithi i Ebu Hurejres, merfuan,

"Besimtar është ai që sigurohen njerëzit prej tij, për gjakun dhe pasurinë e tyre."

Që tregon se besimi i vërtetë e motivon pronarin e tij, që të tregohet i kujdesshëm ndaj besnikërisë dhe e ndal atë nga tradhëtia, derisa të qetësohen prej tij njerëzit dhe të sigurohen për gjërat që janë pranë tyre, e ato janë gjaku dhe pasuria. Dhe këto tekste, secila prej tyre, qartësojnë kuptimin e Imanit dhe realitetin e tij, dhe se ai është siç ka thënë Hasani el-Basriu dhe të tjerët:

"Nuk është Imani me pretendime e thirrje-emërtime, mirëpo ai është çfarë ndodhet në zemër dhe e vërtetojnë veprat"

Në këtë mënyrë veprat e dukshme dhe të fshehta e vërtetojnë besimin, dhe me to ai realizohet, siç ka thënë i Lartësuar:

**"Çdo fatkeqësi që e godet njeriun është veçse me lejen e Allahut, e ai që i beson Allahut, Ai ia udhëzon zemrën atij. Allahu është për çdo gjë i ditur"
(Tagabun, 11)**

Atëherë kur robin e godet ndonjë fatkeqësi, dhe e beson se ajo është nga ana e Allahut, dhe se Allahu është i urtë e mëshirues në përcaktimin e saj, dhe se Ai është më i dituri për atë që është në dobi të robit të Tij, e udhëzon Allahu zemrën e tij, udhëzim të veçantë për të qenë i kënaqur e durimtar, i nënshtruar e i qetësuar, siç thotë i Lartësuar:

**"Vërtet, ata që bëjnë vepra të mira,
Zoti i tyre do t'i udhëzojë në rrugë të drejtë, për shkak të besimit të tyre."
(Junus, 9)**

Si spastrim që përfshinë udhëzimin e tyre drejt çdo dobie, si dhe udhëzimin e tyre për ta braktisur çdo dëm, dhe kjo bëhet për shkak të besimit të tyre, kështu pra, veprat janë prej Imanit nga njëra anë, dhe prej fryteve të Imanit e rrjedhimeve e tij nga ana tjetër. Prej Allahut vjen sukcesi.

Thotë i Lartësuari:

"Dijeni se Allahu nuk e humb besimin tuaj."

(Bekare, 143)

Shumica e komentatorve të Kur'anit e komentuan Imanin këtu me namazin drejt kiblës nga e cila ktheheshin më parë, Bejtul Makdisit, para se të shfuqizohej, me ç'rast vdiqën disa persona prej muslimanëve para se të ndërrohet drejtimi drejt Qabës, e më këtë rast tek disa prej tyre ranë në mëdyshje për çështjen e tyre, me ç'rast Allahu e zbriti këtë ajet, kjo sepse namazi i tyre drejt Bejtul-Makdis për atë kohë ishte bindje ndaj Allahut dhe të Dërguarit të Tij- dhe pikërisht ky është Imani. Dhe në këtë ajet ka përgëzim madhështor, e ky është se Allahu nuk ua humb besimin besimtarëve, i pakët qoftë ky besim, apo i shumtë, siç është transmetuar në Sahih:

"Allahu do ta nxjerrë nga zjarri atë në zemrën e të cilit ka pasur qoftë edhe më pak se thërrmia e farë së sinapit nga besimi."

Dhe ky është përgëzim për çdo kënd që vepron një vepër dhe synimi i tij është bindja ndaj Allahut dhe të Dërguarit të Tij, duke qenë ai keqinterpretues, apo gabimtar, apo ka bërë ndonjë vepër të shfuqizuar, sepse ai e ka vepruar këtë vepër i shtyrë nga besimi në Allahun, me synimin për t'iu nënshtruar Atij, mirëpo ai interpretoi me interpretim të gabuar, apo gaboi pa interpretim, gabimi i fshihet atij, dhe Allahu nuk e humb shpërblimin e synimit dhe kthimit të tij kah Allahu dhe bindja ndaj Tij. Për këtë ka thënë Allahu për besimtarët:

"Zoti ynë! Mos na dëno nëse harrojmë apo gabojmë"

(Bekare, 286)

Ka thënë Allahu nëpërmjet gjuhës së Profetit të Tij: **"Këtë e kam bërë."**

Dhe në hadith të vërtetë:

"Kur të përpiqet gjykatësi, gjykon dhe ia qëllon, i takojnë dy shpërblime, ndërsa kur të përpiqet dhe gabon, i takon vetëm një shpërblim."

dhe gabimi i tij është i falur.

Njëjtë është edhe me atë që vendos për të vepruar një vepër të mirë dhe është i zellshëm për ta vepruar atë, dhe e ndalon atë ndonjë pengesë, siç është sëmundja, apo udhëtimi, apo i pamundësohet, apo arsyet tjera, do t'i shënohet atij atë çka ka vendosur prej kësaj vepre, siç pohohet kjo në "Sahihun e Muslimit" prej hadithit të Ebu Musës, merfuan:

**"Ai që sëmuret, apo udhëton do t'i shënohet
atij ajo që e vepronte duke qenë i shëndosh, apo vendas."**

Në këtë përfshihen edhe vepra e tij që i krynte rregullisht, kur të jetë i paaftë për shkak të pleqërisë.²

Dijetarët, Allahu i mëshiroftë, kanë përpiluar vepra dhe punime të shumta në sqarimin e Imanit: Realitetin dhe esencën e tij, rrënjët dhe degët e tij, ndikimin dhe frytet e tij, argumentet dhe dëshmitë e tij, shkaktarët dhe rrjedhimet e tij, dhe këtë e treguan me ajete dhe hadithe;

Prej atyre (dijetarëve) ka transmetues të teksteve me 'sened', prej tyre ka të shkathët për këtë gjë, duke sjellur çdo term të përshtatshëm, prej këtyre punimeve ka të vëllimshme e të detajuara, prej tyre ka përmbledhëse, mesatare e të rishikuara, që nuk mund të përmbliidhen veçse me mund, si justifikim tek Allahu nga ana tyre dhe si këshillë për robërit e Tij, dhe Allahu më ka begatuar mua- e Ai është begatuesi dhe favorizuesi i vetëm-me përgatitjen e një punimi shkencor në dy çështje prej çështjeve të mëdha të Imanit, dhe ato janë: "Shtimi i Imanit dhe pakësimi i tij" dhe "Gjykimi i përjashtimit në të" -përkundër bindjës sime që unë nuk jam nga kalorësit e kësaj fushe-kam shtjelluar në të këto dy çështje, dhe është botuar në vitin 1416h, dhe është shtypur që nga ajo kohë dhe dëshiruan shumë nga nxënësit e dijës përsëritjen e botimit të saj, atëherë bëra një rishikim të saj dhe i bëra disa ndryshime, korigjime dhe plotësime, duke shpresuar që kjo të jetë nga përkryerja e veprës, ndërsa suksesi im është veçse me Allahun, Atij i jam mbështetur dhe tek Ai pendohem, si dhe i lutem Atij të Lartësuarit, që të na zbukuroj neve me zbukurimin e Imanit, dhe të na bëj udhëzues e të udhëzuar, e jo devijues e as të devijuar, me mëshirën e Tij dhe Ai është më i mëshirshmi mëshirues, mëshira e Allahut dhe shpëtimi i Tij qoftë për profetin tonë Muhamedin, për familjën e shokët e tij dhe për ata që hapërojnë gjurmëve të tyre dhe e marrin rrugën e tyre deri në Ditën e llogarisë, falënderimi i takon Allahut Zotit të botëve.

Këtë e shkroi:

Abdurrezak ibn Abdul-Muhsin el-Bedr. Me:7/5/1426.

² "Et-tewdih vel-bejan li-shegjeratul-Iman", fq:6-19; Abdurrahman ibn Sa'adi.

Parathënia e botimit të parë

Vërtetë i gjithë falënderimi është për Allahun,
Atë e falënderojmë, tek Ai kërkojmë ndihmë e Atij i kërkojmë falje,
si dhe mbrohemi me Allahun nga të këqijat e vetëve tona dhe shëmtia e veprave tona.
Atë që Allahu e udhëzon nuk ka devijues për të, ndërsa ai që devijon s'ka udhëzues për të.
Dëshmoj se nuk ka të adhuruar meritore përveç Allahut, Ai është Një i Cili s'ka ortak,
gjithashtu dëshmoj se Muhamedi është robi dhe i dërguari i Tij.

**"O besimtar, druajuni Allahut me një druajtje të vërtetë dhe mos vdisni
veçse duke qenë të dorëzuar."**

**"O njerëz, druajuni Zotit tuaj, i Cili u krijoi ju nga një person i vetëm
dhe prej tij krijoi bashkëshorte për të dhe u shtuan prej tyre shumë burra e gra,
dhe keni frikë Allahut me emrin e të Cilit përбетoheni,
dhe mbani lidhjet farefisnore, sigurisht Allahu u mbikëqyrë ju."**

**"O besimtar, druajuni Allahut dhe folni fjalë të drejta,
ua përmirëson juve veprat dhe ua falë mëkatet,
e kush i bindet Allahut dhe të Dërguarit të Tij,
ai ka arritur një fitore madhështore."**

(Ali Imran, 102)(Nisa, 1)(Ahzab, 70-71)

Në vijim...

Sigurisht, fjala më e vërtetë është Libri i Allahut,
udhëzimi më i mirë është udhëzimi i Muhamedit, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem,
kurse çështje më të këqija janë shpikjet, çdo shpikje është risi,
çdo risi është humbje dhe çdo humbje të shpie një zjarr.

Pastaj, vërtetë studimi i Imanit dhe i çështjeve të tij është gjëja më e rëndësishme, absolutisht,
sepse ai është studimi më i rëndësishëm i fesë dhe themeli më i fortë i të vërtetës dhe sigurisë,
madje çdo mirësi në këtë botë dhe në botën tjetër kthehet tek besimi i vërtetë.

Besimi i vërtetë ka begati të bollshme, fryte të freskëta dhe të ëmbëla, ushqim të vazhdueshëm,
mirësi të njëpasnjëshme, çështje që nuk mund të përmblihen,
përfitime të tashme dhe të ardhshme të cilat nuk mund të numrohen.

Me besim robi e jeton një jetë të lumtur në të dy botët dhe i shpëton gjërave të pakëndshme, dëmeve e vështirësive, dhe i arrinë të gjitha dëshirat dhe synimet, si dhe e vjelë shpërblimin e botës tjetër dhe në këtë mënyrë futet në Xhenet gjërsia e të cilit është sa gjërsia e qiejve dhe e Tokës, në të cilin ka begati çka syri nuk i ka parë, as veshi nuk i ka dëgjuar dhe as mendja njerzore nuk i ka imagjinuar.

Dhe i shpëton zjarrit ndëshkimi i të cilit është i ashpër, fundi i të cilit është i largët, e mbi të të gjitha këto është përfitimi i kënaqësisë së Zotit të lartësuar, pas së cilës nuk zemërohet më me të asnjëherë, dhe lumturohet me shikimin në Fytyrën e Tij fisnike, dhe s'ka absolutisht begati më të madhe dhe më të përkryer se sa kjo begati.

Thënë me një fjali:

Çdo mirësi është degë prej besimit dhe ngrihet mbi të, kurse shkatërrimi, dështimi dhe e gjithë e fatkeqësia është në humbjen e besimit dhe në paksimin e tij. Atëherë, nuk është për t'u çuditur, që studimi i tij të jetë studimi më i rëndësishëm, më i vlefshëm, dhe më parësori për vëmendje e kujdes, dhe më i denji për t'ia kushtuar interesimin dhe kohën. Vlera e një diturie është nga vlera e subjektit të asaj diturie, dhe s'ka më me vlerë se sa Imani dhe dituritë e tij, me realizimi e të cilit realizohet çdo dobi dhe largohet çdo dëm, madje përtej kësaj, nuk ka mirësi për robin, as fitim, as jetë të mirë e të lumtur në të dy botët, dhe as shpëtim nga nënçmimi i dynjas dhe ndëshkimi i ahiretit, veçse me besim të vërtetë: teorikisht dhe praktikisht.

Në këtë mënyrë dituria dhe besimi janë dhuratat më të vlefshme të Mëshiruesit dhe donacionet e Tij më të rëndësishme.

Thotë Ibn Kajim, Allahu e mëshiroftë:

"Më me vlerë çfarë kanë përvetësuar shpirtërat dhe kanë mbajtur zemrat, dhe me të cilën robi e arrinë ngritjen në këtë jetë dhe në jetën tjetër është dituria dhe besimi, prandaj Allahu i ka shoqëruar këto dyja në fjalën e Tij të lartësuar:

**"Ata, të cilëve u është dhënë dituria dhe besimi, do të thonë:
"Ju, me të vërtetë, keni qëndruar aq sa ju ka caktuar Allahu në Libër
-deri në Ditën e Ringjalljes- e ja kjo është Dita e Ringjalljes,
por ju nuk e keni ditur".**

(Rrum, 56)

Dhe fjala e Tij:

**"Allahu i ngritë nga mesi juaj ata që besuan
dhe atyre që u është dhënë dituria, në shkallë të larta".**

(Muxhadele, 11)

Këta janë ajka e krijesave e elita e tyre, dhe të zotët e shkallëve të larta, mirëpo shumica e njerëzve gabojnë në realitetin e tyre, derisa çdo grup hamendson se ajo që ndodhet tek ta nga dituria dhe besimi është mu ajo me të cilën arrihet lumturia, por kjo nuk qëndron, madje tek shumica e tyre nuk gjendet besimi që të shpëton e as dituria që të lartëson, madje ia mbyllin vetëve rrugët e diturisë dhe besimit me të cilat erdhi i Dërguari, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, dhe e ftoi umetin drejt tyre, dhe në të cilat gjendej ai dhe shokët e tij dhe ata që erdhën pas tij,..."³

Sikur të vazhdonim në gjurmimin e kuptimeve të gabuara e besimeve e shtrembëruara në çështjen e diturisë dhe besimit, kjo do të stërzgjatej, dhe do të ballafaqoheshimi me çudinë e çudive, kështu çdo ndjekës epshi e bidati, e çdo pasues ideologjie dhe feje prapagandon se ajo që gjendet tek ai është dituria e dobishme dhe besimi i vërtetë, ndërsa e vërteta është se besimi është përtej këtyre thirrjeve e gënjeshtreve, dhe mbi këto kotësi e pretendime, s'ka dituri dhe besimi veçse me atë që ka ardhur i Dërguari, sal-lAllahu alejhi ve sel-lem, dhe çka ka përtej kësaj është jermi, trillim, mirazh."⁴

**"Sa për ata që nuk besojnë, veprat e tyre janë si mirazhi në shkretëtirë
e të cilin i etshmi e kujton për ujë, por, kur të arrinë tek ai vend, nuk gjenë asgjë.
Aty do të hasë në dënimin e Allahut, i Cili ia paguan llogarinë e tij të plotë,
se Allahu është i shpejtë në llogari. Ose janë si errësirat në detin e thellë,
të cilat mbulohen nga dallgët që ngrihen njëra mbi tjetrën,
duke pasur sipër tyre retë:shtresa errësire njëra mbi tjetrën,
aq sa kur njeriu e nxjerr dorën e vet, nuk e sheh atë.
Ai, të cilit Allahu nuk i jep dritë, nuk do të gjejë më dritë."**

(Nur, 39-40)

Kur çështja e Imanit të ndodhet në këtë pozitë,

³ "El-Fewaid", fq:191;

⁴ Thotë Shejhul Islam:"Dituria është në dy gjëra:Ose transmetim i përcjellur, ose studim i realizuar, e çka ka përtej këtyre dyjave është iluzion i dukshëm" Shiko "Erred ala Bekrij"(fq-375). Shiko poashtu "Mexhmul Fetawa"(13/329);

dhe gjendja e tij në mesin e ithtarëve të saj është sipas këtij përshkrimi, atëherë bëhet detyrë për dijetarët dhe kërkuesit e dijës, që t'ua sqarojnë besimin e vërtetë itharëve dhe pasuesve të tij, dhe t'ua sqarojnë të vërtetën e sigurtë dëshiruesve dhe kërkuesve të saj, derisa të triumfoj e vërteta e të lartësohet kulmi i saj dhe të mposhtet e kota e të shembën shtyllat e saj:

"Allahu e shkatërron të kotën dhe realizon të vërtetën me fjalën e Tij"
(Shura, 24)

**"Për ta realizuar të vërtetën dhe për ta shkatërruar të kotën,
edhe nëse këtë e urrejnë keqbërësit."**
(Enfal, 8)

**"Për t'u shkatërruar i shkatërruari me fakte të qarta
dhe për të jetuar i gjalli me fakte të qarta"**
(Enfal, 42)

Pasi që Allahu më begatoi dhe më nderoi me orientimin për kërkimin e dijës fetare dhe me marrjen e rrugës së saj, me regjistrimin dhe studimin në këtë kopshtë të këtij universiteti të bekuar-inshAllah- dhe ishte e domosdoshme për çdo nxënës që në fazën e lartë të specializimit të bëj një hulumtim shkencor në fushën e specializimit të tij, mendova që hulumtimi im të jetë rreth disa çështjeve të rëndësishme të besimit, kështu u bë që përzgjedhja ime të jetë rreth dy çështjeve të rëndësishme prej çështjeve të mëdha të Imanit, dhe nga hulumtimi më i rëndësishëm i tij janë dy çështjet **"Shtimi i Imanit dhe pakësimi i tij"** dhe **"Gjykimi i përjashtimit në të"** Përzgjedhja ime e këtyre dy çështjeve për dallim nga çështjet tjera të besimit kthehet në disa arsye të ndryshme nga më të rëndësishme janë këto në vijim:

E parë: Sepse këto dyja janë nga çështjet më të rëndësishme dhe më të mëdha të Imanit, veçanarisht çështja e shtimit të Imanit dhe e pakësimit të tij, e kam vërejtur se shejhul Islam ibn Tejmijeh e përshkruan atë se ajo është një çështje e madhe që ka nevojë për shtjellim të zgjëruar dhe të thukët, dhe kjo tregon për rëndësinë e saj dhe rëndësinë e hulumtimit të saj.⁵

⁵ Shiko "Mexhmul Fetawa(6/481,479), madje e veçoi atë dhe e shtjelloi, Allahu e mëshiroftë, në një vëllim, e përmend këtë Ibn kajimi në librin e tij "Emrat e librave të shejhul Islam Ibn Tejmijeh"(fq-23) Në të cilin e numroi prej librave të tij "Riseleten fil-Iman hel jezid we jenkus" e përmend se ai është një vëllim.

E dytë:Se këto dy çështje nuk janë veçuar me hulumtim shkencor të veçantë, për t'i njohur skajet e tyre dhe për ta grumbullar shpërndarjen e tyre, edhe nëse për këto dyja është shënuar tërthorazi në brendinë e librave, dhe për këto dyja janë përpiluar trajtesa të vogëla, të veçanta, mirëpo nuk përmbushin qëllimin, megjithëkëtë ato kanë humbur dhe për këtë ishte motivi më i madh veçimi i këtyre dy çështjeve me trajtim të veçantë.

6

E tretë:Ngase selefët në këto dy tema kanë thënë fjalë të shumta të dobishme, dhe ato gjenden të shpërndara në brendi të librave, kështu që vlen që të grumbullohen dhe t'u kushtohet vëmendje atyre, dhe të renditen e klasifikohen në një vend të vetëm, ashtu që dobia prej tyre të jetë sa më e madhe dhe të mundësohet përfitimi prej tyre sa më i plotë.

E katërtë:Se këto dy tema lidhen me synimin më të rëndësishëm dhe qëllimin më sublim, e ky është besimi, në të cilin gjendet krenaria e umetit, ngritja e tij, përsosmëria e autoriteti i tij, dhe kur ai të braktiset e të dobësohet, në këtë është nënçmimi e përlulja e tij, dhe nga kjo i shkaktohen të këqija e i kanosen rreziqe, dhe do t'i vërsulen atij armiq nga çdo anë, dhe kush mediton në gjendjen e umetit në këtë periudhë dhe e sheh dobësinë e tij dhe përluljen e tij do e kuptoj këtë. Kësisoj është e domosdoshme sqarimi i besimit i cili është shkaku i krenarisë dhe i ngritjes së tij, dhe është e domosdoshme sqarimi i shkaqeve të shtimit, fuqisë dhe zhvillimit të tij, si dhe shkaqeve të dobësit, pakësimit dhe zhdukjes së tij, si sqarim dhe këshillë për umetin.

E pestë: Sepse bidatxhit, pasuesit e dëshirave i këndërshtojnë ithtarët e sunnetit në këto dy çështje shumë, dhe tek ta gjenden 'argumente' të ndryshme e dyshime të llojllojshme, me të cilat e kundërshtojnë të vërtetën dhe hedhin dyshime rreth saj, kësijoj bëhet obligueshëm njohja e tyre dhe sqarimi i pavlefshmërisë së tyre, demaskimi dhe zbulimi i të kotës së tyre, në mënyrë që të mos ngatërrohet e vërteta me të kotën, dhe prej lëshimeve të vazhdueshme dhe veprave të pranuar konsiderohet largimi i therrave konkrete dhe abstrakte nga rrugët e muslimanëve.

Prandaj, për këto arsye dhe të tjera preferova që të shkruaj rreth këtyre dy çështjeve të rëndësishme, dhe unë shpresoj prej Allahut Bujar, që ajo çfarë kam shënuar

⁶ Kam hasur nëpërmjet librave biografik për dy trajtesa për shtimin e Imanit dhe pakësimin e tij, e para: E Ali ibn Muhamed ibn Ebi Sad ibn Vdah esh-Shehrajani el-Hanbeli(v672). Shiko(fq-341) nga kjo trajtesë. Ndërsa tjetra:E, Xhel-lalu-din et-Tibenij el-Hanbeli(v793). Shiko(fq-342) nga kjo trajtesë, dhe nuk di gjë për ekzistimin e këtyre dyjave, kurse në çështjen e "Përrjashtimit në Iman" kam hasur përmendjen e një trajtese të vetme të Tekiju-din esSubk-it(v756), përmbledhjen e saj e përmend ez-Zubejdi në "Itihaf es-Sedeh el-Mutekin"(2/278)

të jetë e përshtatshme, frytëdhënëse dhe që e arrinë atë që është synuar me të.

Dhe e kam ndarë këtë studim në parathënie, hyrje, tre kapituj dhe përfundim:

Sa për parathënien: Është kjo, në të cilën kam sqaruar rëndësinë e temës dhe arsyet e përzgjedhjes së saj, dhe planin zhvillimor.

Sa i përketë hyrjes: Atë e kam bërë në dy hulumtime:

Hulumtimi i parë: Njohja e Imanit nga aspekti gjuhësor, fetar dhe mendimet e palëve në lidhje me këtë.

Hulumtimi i dytë: Njohja e shtimit dhe pakësimit nga aspekti gjuhësor.

Kurse sa për kapitullin e parë:

Kam diskutuar aty për mendimin e Ehli Sunetit dhe Xhemetit:

Se Imani shtohet dhe pakësohet.

Dhe ky kapitull do të jetë prej katër pjesëve:

Pjesa e parë: Argumentet e tyre nga Kurani dhe Suneti dhe citimi i disa fjalëve të tyre, dhe ky është në tre hulumtime:

Hulumtimi i parë: Argumentet e tyre nga Kurani Fisnik.

Hulumtimi i dytë: Argumentet e tyre nga Suneti profetik.

Hulumtimi i tretë: Përmendja e disa civateve të tyre në lidhje me këtë.

Pjesa e dytë: Aspekti i shtimit të Imanit dhe pakësimit të tij.

Pjesa e tretë: Shkaqet e shtimit të Imanit dhe pakësimit të tij.

dhe në këtë kapitull janë dy hulumtime:

Hulumtimi i parë: Shkaqet e shtimit të Imanit.

Hulumtimi i dytë: Shkaqet e pakësimit të Imanit.

Pjesa e katërtë: Fjalët e tyre për Islamin, a shtohet dhe pakësohet.

Ndërsa kapitulli i dytë: Në të kam diskutuar për mendimet në kundërshtim me Ehli Sunetin dhe Xhematin në çështjen e shtimit të Imanit dhe pakësimit të tij.

Dhe ky është në katër pjesë:

Pjesa e parë: Mendimi që thotë: Imani shtohet, kurse është ndalur në pakësimin e tij.

Pjesa e dytë: Mendimi i atij që thotë: Imani shtohet kurse nuk pakësohet.

Pjesa e tretë: Mendimi i atij që thotë: Imani as nuk shtohet e as nuk pakësohet.

Dhe në këtë janë tre hulumtime:

Hulumtimi i parë: Përmendja e atyre që kanë thënë këtë fjalë.

Hulumtimi i dytë: Përmendje e argumeteve dhe dyshimeve të tyre dhe kundërpërgjigja ndaj tyre.

Hulumtimi i tretë: Sqarimi i qëndrimit të tyre për tekstet që tregojnë se

Imani shtohet dhe pakësohet.

Pjesa e katërtë: Shkaqet e mospajtimit në këtë çështje dhe a është ky mospajtim real apo terminologjik. Dhe në të gjenden tre hulumtime:

Hulumtimi i parë: Përmendja e shkaqeve të shfaqjes së këtij mospajtimi në këtë çështje.

Hulumtimi i dytë: Mendimet për mospajtim në këtë çështje, a kthehet tek mospajtimi i përkufizimit të Imanit apo jo.

Hulumtimi i tretë: Sqarimi i mospajtimit në këtë çështje a është terminologjik apo real.

Sa i përket kapitullit të tretë: Në të kam diskutuar për gjykimin e përjashtimit në Iman (Istithneu fil Iman)

Dhe në këtë kapitull janë tre pjesë:

Pjesa e parë: Sqarimi i qëndrimit të Ehli Sunetit dhe Xhematit në këtë çështje. Në të gjenden katër hulumtime:

Hulumtimi i parë: Sqarimi i mendimit të Ehli sunetit dhe Xhematit për përjashtimin në Iman dhe qasja e tyre në këtë dhe argumentet e tyre për këtë.

Hulumtimi i dytë: Citimi i fjalëve të tyre për përjashtimin në Iman së bashku me pajtimin me të.

Hulumtimi i tretë: Çka është transmetuar prej tyre prej të konsideruarit risi të pyeturit me 'A besimtar je?'

Hulumtimi i katërtë: Gjykimi për përjashtimin në Islam.

Pjesa e dytë: Sqarimin e mendimit të atij që ka thënë për obligimin e përjashtimit në Iman, përmendjen e argumentëve të tyre dhe kundërpërgjigje atyre.

Pjesa e tretë: Sqarimi i mendimit të atij që ka thënë për mos lejimin e përjashtimit në Iman dhe përmendjës së argumentëve të tyre dhe kundërpërgjigje atyre.

Kurse përfundimi:

Kam diskutuar në të për thelbin e këtij studimit dhe pikat kryesore në të cilat kam arritur.

Për fund i jam mirënjohës Allahut të lartësuar, të Gjithëfuqishmit për suksesin dhe begatinë e Tij, bujarinë e Tij dhe bamirësinë e Tij, që ma lehtësoi përfundimin e këtij studimi,

dhe i lutem Atij të Lartësuarit që atë ta bëj të sinqertë për Fytyrën e Tij dhe në përputhje me sunetin e Profetit të Tij, paqja dhe shpëtimi i Allahut qoftë për të, të dobishëm për robërit e Tij, sigurisht Ai është Bujar Fisnik.

Pastaj, i falënderoj të gjithë ata që ndan me mua në këtë studim: mendime, udhëzime, këshilla e orientime, dhe me këtë rastë e veçoj me përmendje babain tim fisnik, Allahu e ruajt, Shejh Abdul-Muhsin el-Abad el-Bedr, ia kam lexuar atij këtë studim dhe kam përfituar nga orientimet e tij të vlefshme dhe udhëzimet e tij të dobishme korrekte, Allahu e shpërbleftë për mua me shpërblimin me të mirë, e lartësotë pozitën e tij, e shtoftë shpërblimin e tij dhe e lartësotë në gradat e Xhenetit, sigurisht, Zoti im është Dëgjuesi i lutjës.

Pastaj e falënderoj hoxhën tim të virtytshëm, profesorin Alij ibn Nasir el-Fekihi për atë që më ofroi nga këshllat dhe orientimet e tij të mira për gjatë gjithë periudhës së mbikëqyrjes së këtij dezertacioni.

Dhe lutje jonë e fundit është falenderimi i takon Allahut Zotit të botëve, mëshira e Allahut dhe shpëtimi i Tij qoftë për Profetin tonë Fisnik, për familjen e tij dhe për të gjithë shokët e tij.

E shkroi: Abdurrazak ibn Abdul-Muhsin el-Bedr

Në:23/5/1411h